

#04 agost 2013

la ruta del **JAZZ**

agenda • notícies • guia de clubs • entrevistes • àlbums • concerts • opinió

Ramon Prats

Un cop de plat

Eva Novoa

Albert Vila

JpBalcázar Trio

BAb Alfons Carrascosa

'Pandora' Estival de Jazz

Filthy Habits Ensemble

Agustí Fernández & Ilan Manouach & Ivo Sans

Medeski, Martin & Wood

John Pizzarelli Quartet

guia del Jazz a Catalunya

Ramon Prats

«Tocant la bateria ets el conductor del grup»

per Martí Farré

Foto de Joan Cortès

Un cop de plat com el que va executar la bateria Sussie Ibarra el 7 de febrer de 2006 a Barcelona, pot capgirar la carrera d'un músic de la categoria de Ramon Prats (Banyoles, 1979). Bateria i ara també compositor i líder del seu quartet, Prats es va enamorar del magnetisme de la guru del free jazz. Tant, com per descobrir que, si en la pintura la màgia és el color, en la música ho és el so. D'aleshores ençà ha posat la brillantor del seu toc precís al servei de projectes de molt diversa procedència: de Movin' Wes al Girona Jazz Project, passant per José Carra, Dácil, Laia Cagigal, Andreu Zaragoza, Sindicato Ornette, el Liquid Trio d'Agustí Fernández o, naturalment, el duet Duot, que comparteix amb el seu bon amic Albert Cirera. Ramon Prats exemplifica com ningú altre aquella màxima que diu que el jazz és la música de la sorpresa.

El passat 28 de juny vas presentar el teu propi quartet a l'Estival d'Igualada. Com i per què vas tenir la idea de fer el Ramon Prats Quartet? Ja feia anys que de tant en tant em venia al cap la idea de tenir el meu propi grup. Havia fet alguna provatura, de l'estil del Solot, però fins que no vaig buscar un *bolo* i vaig adquirir el compromís de fer-ho, no m'hi vaig posar. Els de l'Estival d'Igualada ho sabien i em van dir: "Volem fer un apartat dins el festival que es digui 'Carta Blanca', vols fer-lo tu i ens presentes alguna cosa nova?". Vaig dir que sí a cegues i vaig pensar: "ara m'he compromès a fer-ho i ja no me'n puc escapar".

La formació — Julián Sánchez, a la trompeta, Sandrine Robilliard, al violoncel, Martín Leiton, al contrabaix, i tu, a la bateria— no és gaire convencional, per dir-ho d'alguna manera. Per què?

Quan em van fer la proposta, em vaig preguntar: "I ara què faig? Quins músics, quins

instruments, quina sonoritat?" No em veia capaç, ni en tenia ganes, d'escriure molt harmònicament, cosa que implicaria tenir un piano o una guitarra. Però tampoc no volia que fos estrictament melòdic, com un quartet d'Ornette Coleman o similar. Volia alguna cosa que tingués un peu a cada costat, sense casar-se amb cap de les dues sonoritats: ni molt harmònica, ni molt melòdica. Vaig pensar que amb un *cello*—que tímbricament empasta molt bé amb el contrabaix— i la trompeta, tens l'opció que t'aporti alguna cosa melòdicament. Amb les dues cordes o arpegiant es pot dibuixar molt millor una harmonia que no pas amb un altre saxo o una altra trompeta.

Si tens un *cello* i un contrabaix tocant sols, pot sonar molt a cambra, i si tens el trio de trompeta, contrabaix i bateria, pot sonar molt a jazz. Això em donava moltes opcions per a molts camins.

El quartet és amb composicions pròpies. En què s'assembla i en què es diferencia el Ramon Prats compositor del bateria?

No ho sé.

«Si tens un cello i un contrabaix tocant sols, pot sonar a cambra, i si tens el trio de trompeta, contrabaix i bateria, pot sonar a jazz».

Vull dir si composes molt pensant en la bateria, per exemple...

Tocant la bateria ets el conductor del grup, el que pilota la nau a nivell d'energia, d'intensitat i de volum. Els bateries no toquem directament notes ni harmonies, però sí que les conduïm i fem que sonin d'una manera o d'una altra. És cert que no toquem acords, però hi ha una implicació del que toquem amb aquests acords. A l'hora d'escriure suposo que la inèrcia és connectar d'aquesta manera.

Com valors l'experiència com a compositor? T'ha engrescat? T'ha costat?

M'ha costat en el sentit de dir: "Ostí! Seré capaç? Cap on vull tirar?" De vegades m'imaginava un quintet de *hard bop* súper potent, amb tot molt ben tocat, amb energia, i després pensava en alguna cosa molt íntima... Vull dir que hi havia moltes coses que em feien vibrar a l'hora de pensar en un projecte. Aquest en concret va ser estirar un fil que estava totalment perdut. Vaig començar a tocar temes meus que ja toco amb altres grups i, a partir d'allà, va anar així, sense premeditació: d'un tema en va sortir un altre. Quan ja tenia la primera peça del quartet, vaig tornar al tema original i em va sortir la segona peça. Sense voler-ho, totes les composicions han sortit d'aquest tema mare.

«Tocar els timbals o la caixa enmig d'una orquestra, en una obra que t'agradi, ha de ser acollonant».

Heu fet només un concert i per encàrrec. Estem parlant, però, d'una banda estable?

Sí. Al principi vam fer uns quants assajos, que eren més per a mi que per a ells, per veure si el que jo escrivia es podia tocar i, quan vaig veure que allò ja lligava, vaig començar a cosir els temes i vam fer dos dies intensos d'assajos. Aquells dos dies em van servir per veure que els músics ho havien dut molt al seu terreny. Com que les circumstàncies han fet que el primer concert sigui la música del futur disc, i sento que està viva, després d'uns quants *bolos*, abans de canviar el repertori, vull gravar l'últim cop que la fem, per tenir el principi i el final del projecte. La idea és que es pugui veure com la música, ella sola, s'ha mogut.

En la presentació del quartet, apel·les al mite de Pandora...

Sí, la idea va venir quan ja ho tenia tot fet. Vaig pensar que tot plegat era una mica com la caixa de Pandora: la trucada, els neguits que vaig patir, també el fet que la música surti tota d'un tema mare... Tot té un nucli i s'expandeix a partir d'allà.

Pel que expliques, dedueix que hi ha dos Ramon: el de la música més reglada i el de les músiques instantànies. Com vas arribar a aquests mons més experimentals?

A través d'un concert de Peter Brötzmann, al Mercat de les Flors, al qual vaig anar no sé per què. Era el primer cop que veia -i escoltava- una cosa així! Vaig connectar de tal manera que em vaig dir: "Jo vull fer això!" Poc temps després va haver un altre concert de Sussie Ibarra, a la sala Metrònom. Allà va fer un cop de plat que em va marcar per sempre.

Jo també hi era i és molt curiós perquè en realitat la Sussie Ibarra va tocar molt poc la bateria. Es va passar quasi tot el concert amb el kulintang.

Sí, però quan va seure a la bateria va fer aquell cop amb un plat que va sonar tant preciós. Vaig pensar que allò veritablement important és el so.

Has tocat amb big bands, amb quartets, duets, etc. Amb quin tipus de formació t'agradaria tocar i encara no ha estat possible?

Doncs mira, m'agradaria molt fer clàssic. Tocar els timbals o la caixa enmig d'una orquestra, en una obra que t'agradi, ha de ser acollonant No sé si ho arribaré a fer mai, perquè és molta dedicació, i hauria de començar de zero.

Però tu també vas estudiar clàssic, no?

Sí, però percussió clàssica no. Vaig estudiar el llenguatge clàssic i flauta travessera. En percussió no he fet mai res de clàssic.

Parlant d'estudis, del teu estil de tocar la bateria, què s'aprèn i què no a l'escola de música?

Crec que hi ha dues maneres d'estudiar música: una és quan tens una idea i la persegueixes, i l'altra és quan et van marcant el camí. Donant classes a adults i a mainada veig n'hi ha que estudien perquè sempre ho han fet i no perquè persegueixin cap horitzó. Si tu dius: "Aquest plat de la Sussie Ibarra m'agrada molt i he d'estudiar molt per aconseguir-ho", en una escola disposes de molta informació. I si no estiguessis allà no tindries. En aquest sentit és de puta mare, no només pels professors i el pla d'estudis, sinó per la gent que hi ha amb les mateixes inquietuds que tu. Però també té la part dolenta d'arribar a crear la inèrcia d'estudiar per estudiar música, sense cap horitzó que hagi sentit mai for de l'escola.

Quina opinió et mereix el tòpic segons el qual es pot ser bateria amb una formació teòrica inferior a la de la resta d'instrumentistes?

No hi ha dubte que saber música t'aporta moltíssim a tocar la bateria i, en conseqüència, a fer més música, però crec que no és necessària del tot perquè, com a conductor que és el bateria, has de tenir molta consciència de l'energia del grup, i això no és cap acord ni cap cosa que s'expliqui a teoria musical, és una qüestió de vibrar amb la música.

Em sembla que els bateries sempre són els que saben més música del grup, de discos, d'estils... La bateria és un instrument que amb un mínim de tècnica ja pots tocar. Però si no coneixes molts discos i la música de molts grups, no pots entendre l'energia de la banda amb què toques i conduir-la com cal.

«A cada bolo faig una idea diferent i, més que un concert de diferents solos o cançons, és una improvisació llarga»

Com plantejges el Solot?

El plantejo a partir d'una idea perquè em dugui on vulgui dur-me. A cada *bolo* faig una idea diferent i, més que un concert de diferents solos o cançons, és una improvisació llarga que comença amb una idea que es transforma.

Solot ve de Duot, com va sorgir la idea de crear aquest duet amb l'Albert Cirera?

Coneixia l'Albert perquè l'havia vist tocant amb el David Mengual. Vam coincidir a l'ESMUC. I un dia, pels voltants del concert de Sussie Ibarra

i en Peter Brötzmann, xerrant en un banc li vaig comentar que volia fer allò i que a l'escola, al programa d'estudis, hi ha molt poca cosa de *free*. Volia trobar gent amb qui compartir-ho. L'Albert em va respondre que ell sentia el mateix. I vam dir: "Ja està! Ja ens hem trobat! Fem alguna cosa!" A partir d'aquí vam començar a tocar a duet, també amb altres grups. I el projecte final de l'ESMUC el vam fer compartit. Fèiem sessions setmanals amb Dani Pérez com a tutor, que ens guiava una mica. El nostre projecte final de carrera era el duet, un quartet i una espècie de *big band free*. D'aquestes tres formacions, n'ha quedat el Duot.

Com observes l'evolució d'un projecte que ha rebut tants elogis i fins i tot algun premi important? Us esperàveu tot aquest soroll?

No, l'Albert i jo volíem fer aquesta música per sentir-la, per tocar-la i compartir-la, i ni tan sols vam parlar de fer cap disc. Una cosa ens ha portat a l'altra. Ha estat tot molt fàcil, ens ha animat, i el fet d'animar-nos ens ha incitat a fer més coses. Ha estat una roda que ha girat sempre de manera molt natural.

Vius a les comarques gironines, com veus l'ambient jazzístic d'allà?

A Girona hi ha el Sunset Jazz Club, que és un tresor, i després hi ha festivals de jazz a Banyoles, Girona, Figueres... El jazz, però, és una música de club i trobo que és molt necessari, no només l'espai —a Banyoles en tenim un—, sinó l'ambient de club i de proximitat. En aquest sentit, als del Sunset se'ls ha d'agrair eternament.

«Juntament amb la veu és, de ben segur, el primer instrument que es va crear, i és el que et connecta més amb la part espiritual, visceral...»

Per anar acabant, per què vas escollir la bateria com a instrument?

Doncs mira, jo tocava la flauta, i l'August Corominas, un dels amos de Robadors 23, que també és de Banyoles, tocava la bateria en un grup amb el meu germà. Els anava a veure assajar i als concerts, i la bateria em flipava, però, no sé per què, no gosava dir a casa meva que volia tocar-la.

Per desgràcia té mala fama.

Sí, i vaig seguir estudiant flauta. Després em vaig passar al saxo, fins que un amic de l'institut em va dir: "Farem un grup i tu hi tocaràs la bateria". A partir d'aquí vaig comprar-me la meva primera bateria, treballant de mecànic. Ja era més grandet, tenia 15 o 16 anys, i el que em poguessin dir a casa ja no m'importava tant. He de dir que a casa mai no me n'han dit res, era més aviat una sensació meva.

Què té d'especial la bateria?

És el millor instrument de tots, amb molta diferència. El fet que siguis el conductor de la música i que et connecti tant amb el tribalisme... Juntament amb la veu és, de ben segur, el primer instrument que es va crear, i és el que et connecta més amb la part espiritual, visceral... No ho sé, no ho havia pensat mai.